

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทักษะทางสังคมสำหรับเด็ก
ที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนวัดลาดพร้าว
PARENTAL INVOLVEMENT IN PROMOTING THE DEVELOPMENT OF SOCIAL
SKILLS FOR CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS AT WATLADPRAO SCHOOL

อังคณา ชันตรีจิตรานนท์*
Angkhanakhuntreejitranon
angie_thai@hotmail.com

ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร 10900
Department of Vocational Education, Faculty of Education, Kasetsart University,
Bangkok 10900 Thailand

*Corresponding Author E-mail: angie_thai@hotmail.com Tel. 08 059995000

(Received: September 5, 2018; Accepted: October 30, 2018)

บทคัดย่อ: การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาพฤติกรรมทางด้านทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 2) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทักษะทางสังคมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และ 3) ลดปัญหาพฤติกรรมทางด้านทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษโรงเรียนวัดลาดพร้าวการศึกษากับกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจงซึ่งเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 5 คน เป็นการวิจัยกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว (Single Subject Design)

A-B-A-B Design

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัญหาพฤติกรรมด้านทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ 1) ลูกขึ้น เดินไปมา 2) ไม่กล้าแสดงออก ชอบอยู่นิ่ง ไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรม 3) ไม่กล้าพูด พูดน้อยมาก หรือไม่แสดงอาการโต้ตอบเมื่อมีผู้มาสนทนา 4) ร้องไห้ เอาแต่ใจตัวเอง 5) ไม่รู้จักรอคอย 6) ไม่ชอบแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น 7) หยิบสิ่งของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต 8) หงุดหงิดง่ายเมื่อไม่พอใจ 9) ก้าวร้าวทำลายสิ่งของเมื่อมีอารมณ์โกรธ และ 10) โบกมือผู้อื่น ตีใจผู้อื่น เดินตามผู้อื่นโดยไม่เหมาะสม

2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนวัดลาดพร้าว พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กและด้านการช่วยเหลือเด็กที่บ้านอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กและด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง พบว่า ช่วยลดปัญหาพฤติกรรมทางด้านทักษะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษจำนวน 4 คน แต่เด็กอีก 1 คน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองไม่มีผลต่อการลดปัญหาพฤติกรรมทางด้านทักษะของเด็ก

คำสำคัญ: เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทักษะทางสังคม การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

Abstract: The objectives of research were 1) to study social skills behavior problems of children with special needs, 2) to study parental involvement in promoting social skills development for children with special needs, and 3) to reduce social skills behavior problems of children with special needs at Watladprao School. An A-B-A-B single subject design was used across the five participants selected for the study.

It was found that

1. The problematic social skills of children with special needs included 1) walking around, 2) not being assertive, being passive, 3) afraid to speak with other, 4) being willful, cry, 5) not to wait, 6) not sharing their toys with others, 7) taking other people's belongings without permission, 8) feeling frustrated when they were unsatisfied, 9) aggressive, destroying things when they were angry, and 10) giving a hug or follow the others at inappropriate times.

2. The sample parents indicated their involvement in promoting social skills for students with special needs was a good level ($\bar{X}$ = 3.53). Regarding parental involvement aspects, it was found that the parents rated their involvement at a good level on parenting, and child support while promotion and development of children and relationships between home and school aspects were indicated at a moderate level.

3. Parental involvement was found to reduce the behavioral problems of four children whereas the behavioral problem of the last child was not decrease.

Keywords: Children with Special Needs; Social Skills; Parental Involvement

1. บทนำ

เด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Children with Special Needs) ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากคนรอบข้าง ทั้งนี้เห็นได้ว่า พ่อแม่ผู้ปกครอง หรือผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กมากที่สุด ดังนั้นบุคคลเหล่านี้จึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจและยอมรับข้อจำกัดในตัวเด็ก พร้อมทั้งมีความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีต่อเด็กเหล่านี้ จึงจะทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตามการปฏิบัติต่อเด็กของพ่อแม่ผู้ปกครองหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนั้นจะต้องให้การดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี รวมทั้งพิจารณาการเรียนรู้ในลักษณะที่เหมาะสมและเอื้อต่อการพัฒนาการของเด็กให้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้ให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 [1] (ปัจจุบันแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ในมาตรา 8 (2) ได้เอื้อให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของครอบครัวนั้น ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจพ่อแม่ ผู้ปกครองต้องรู้บทบาทและหน้าที่ของตนที่มีต่อลูกโดยการเลี้ยงดูด้วยความเอาใจใส่ เพื่อให้เด็กเป็นบุคคลที่สมบูรณ์พร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาดังนั้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะต้องพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ไม่เพียงแต่ด้านความรู้ของผู้ปกครองเท่านั้น ต้องพัฒนาทักษะด้านสังคม ด้านภาษาและการสื่อความหมาย การลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมอีกด้วย [2] ซึ่งแนวคิดดังกล่าวเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตลาดพร้าวกรุงเทพมหานคร โรงเรียนเปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 930 คน และผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ จำนวน 50 คน อาคารเรียนมีจำนวน 5 ตึก ทั้งนี้โรงเรียนจัดเป็นโรงเรียนในเครือข่ายการศึกษาพิเศษ เปิดรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเกือบทุกประเภท นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ารับการศึกษาคือโรงเรียนส่วนใหญ่มาจากศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง (ดินแดง) ปัจจุบันมีครูการศึกษาพิเศษจำนวน 3 คน และมีห้องเรียนร่วมจัดชั้นเรียนพิเศษคู่ขนานกับชั้นเรียนปกติสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจำนวน 5 ห้อง และห้องเรียนเฉพาะเด็กพิเศษเต็มเวลาจำนวน 2 ห้อง แบ่งออกเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาจำนวน 15 คน และระดับมัธยมศึกษาจำนวน 15 คน มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทั้งสิ้นจำนวน 30 คน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษประกอบด้วยเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สมาธิสั้น และออทิสติก ลักษณะการจัดการเรียนการสอน เด็กทุกคนจะมีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของตนเอง และจากสถิติโรงเรียนวัดลาดพร้าว นับตั้งแต่ปี 2500 จนถึงปัจจุบันมีจำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มมากขึ้นทุกปี ร้อยละ 20 เนื่องจากตัวโรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชนเขตลาดพร้าวที่มีการเดินทางไปมาสะดวกซึ่งจัดว่าเป็นชุมชนใหญ่ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจากประสบการณ์การเรียนรู้จริง และมีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของบุตรหลานได้ ผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงเลือกโรงเรียนเป็นสถานศึกษาให้แก่บุตรของตน แต่จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมายังไม่พบว่า มีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนวัดลาดพร้าวอย่างจริงจัง ผู้วิจัยจึงศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วยการใช้เครื่องมือหรือเทคนิคการสอนที่ช่วยในการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยการใช้เครื่องมือหรือเทคนิคการสอนที่ช่วยในการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยการใช้เครื่องมือหรือเทคนิคการสอนที่ช่วยในการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยการใช้เครื่องมือหรือเทคนิคการสอนที่ช่วยในการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

นอกจากนี้ยังทำให้เด็กเกิดการยอมรับในสังคมเพิ่มมากขึ้น (Gray & Garland, 1993) [4] เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับรู้และเข้าใจถึงการแสดงอารมณ์ต่างๆ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและเพื่อนำมาพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและเป็นแนวทางให้กับผู้ปกครองครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะเป็นเทคนิคการรักษาไว้ซึ่งทักษะที่ทำได้แล้วให้คงทำได้อย่างต่อเนื่องต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาพฤติกรรมทางด้านทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษโรงเรียนวัดลาดพร้าว
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทักษะทางสังคมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโรงเรียนวัดลาดพร้าว
3. เพื่อลดปัญหาพฤติกรรมทางด้านทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษโรงเรียนวัดลาดพร้าว

3. ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครอง และเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความบกพร่องด้านทักษะทางสังคมที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดลาดพร้าวในปีการศึกษา 2560-2561

กลุ่มตัวอย่าง และเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากการสนใจเข้าร่วมโครงการ และผ่านการสัมภาษณ์ จำนวน 5 ครอบครัวมี 2 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ปกครอง จาก 5 ครอบครัว โดยมีตัวแทนครอบครัวละ 1 คนเข้าร่วมโครงการ รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 5 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้ปกครองสามารถจัดสรรเวลาเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างน้อย ร้อยละ 80
2. ผู้ปกครองต้องเป็นผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยว่า เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หรือความต้องการพิเศษ มีอาการรุนแรงในระดับน้อย และมีอายุระหว่าง 7-12 ปี
3. ผู้ปกครองยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้

กลุ่มที่ 2 เด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 5 คน ทั้งนี้เป็นเด็กที่บกพร่องด้านทักษะทางสังคมเข้ารับศึกษาที่โรงเรียนวัดลาดพร้าว ในปีการศึกษา 2560-2561 จำนวน 5 คนโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกคือกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาด้านทักษะทางสังคมโดยพิจารณาจากคำรายงานและบันทึกของคุณครูประจำห้องและจากการสัมภาษณ์ของผู้ปกครองโดยมีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ต้องได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่า มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และถือว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
2. อายุระหว่าง 7-12 ปี
3. ผู้ปกครองยินยอมที่ร่วมการวิจัยในครั้งนี้
4. ครูประจำชั้นยินยอมให้เข้าร่วมการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทักษะทางสังคมสำหรับเด็ก

ตัวแปรตาม คือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีพัฒนาการทักษะทางสังคม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยประกอบด้วย 4 แบบ ดังนี้

1. แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทักษะทางสังคมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ความสัมพันธ์กับเด็ก ที่อยู่อาศัย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบ (Check List)

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทักษะทางสังคมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ด้านการช่วยเหลือเด็กที่บ้านและด้านการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก จำนวน 20 ข้อ ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปตรวจสอบกับผู้เชี่ยวชาญได้ค่า IOC เท่ากับ 0.98 จึงนำแบบทดสอบนั้นไปใช้กับผู้ปกครอง

2. เครื่องมือและเทคนิคการสอนการนำไปปรับใช้สำหรับพัฒนาทักษะทางสังคม ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย สมุดภาพการตูนบอกเล่าเรื่องราวทางสังคม (Social Story Book) การเล่นบทบาทสมมุติ (Role Play) การเล่านิทาน (Storytelling) และ การใช้คลิปวิดีโอ เป็นต้น

3. แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมทางสังคม ใช้ในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมแบบช่วงเวลา (Interval Recording Method) สังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4. แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองต่อการเข้าร่วมโครงการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีลักษณะปลายเปิด (Open-Ended)

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จัดสัมมนาในหัวข้อเรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ณ โรงเรียนวัดลาดพร้าว กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ปกครอง เน้นเรื่องของความสำคัญและความสำเร็จในการช่วยเหลือบุตรที่มีความต้องการพิเศษ ตระหนักในภาระหน้าที่อยากช่วยเหลือบุตรในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2560 จำนวน 30 ครอบครัว พร้อมทั้งแจกแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทักษะทางสังคมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2. รับสมัครผู้ปกครองที่สนใจเข้าร่วมโครงการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทักษะทางสังคมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Case Study) จำนวนไม่เกิน 20 ครอบครัว

3. สัมภาษณ์เชิงลึกทีละครอบครัว โดยมีผู้วิจัย ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ช่วยกันวิเคราะห์ปัญหาทักษะทางสังคมที่อยากปรับเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในแต่ละครอบครัว แบบสัมภาษณ์ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจากผู้ปกครองและครูประจำชั้น มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยจะกำหนดหัวข้อสนทนาคร่าวๆ เพื่อขอรับข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของเด็กแต่ละราย

4. ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ครอบครัว โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีเกณฑ์การพิจารณาจากความสามารถของผู้ปกครองในการเข้าร่วมตลอดระยะเวลาในการดำเนินโครงการวิจัย และปัญหาทางด้านทักษะทางสังคมที่อยากปรับ และมีความเป็นไปได้ในการปรับพฤติกรรม โดยมีตัวแทนผู้ปกครองจากครอบครัวละ 1 คน และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 5 คน อายุระหว่าง 7-12 ปี พิจารณาจากคำรายงานประวัติของเด็ก และบันทึกของครูประจำชั้นและจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

5. ผู้วิจัยทำการนัดหมายกับครูประจำชั้น ผู้ปกครองในแต่ละรายของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 ครอบครัว พูดคุยถึงสภาพปัญหาทักษะทางสังคมของเด็ก ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างจะเลือก 1 เรื่องเท่านั้น ที่ต้องการลดพฤติกรรมทางด้านทักษะทางสังคมของเด็ก ผู้วิจัยนำเสนอวัตถุประสงค์ของโครงการ ระยะเวลาการเก็บข้อมูล เพื่อให้ครูและผู้ปกครองมีความเข้าใจถูกต้องและตรงกัน

6. หลังจากตกลงกับผู้ปกครอง และครูประจำชั้นในเลือกพฤติกรรมทางด้านทักษะทางสังคมของเด็กในแต่ละราย ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมเด็กนั้นๆ เก็บรวบรวมข้อมูลความบกพร่องด้านทักษะทางสังคมในชั้นเรียน ประกอบกับพิจารณาผลการเรียน ใบรับรองแพทย์ในการวินิจฉัย แผนการสอนในโรงเรียน ข้อมูลการจดบันทึกของครูประจำชั้นรวมด้วย ผู้วิจัยใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลเด็กทั้ง 5 คน เป็นเวลา 6 สัปดาห์

7. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลปัญหาทางด้านทักษะทางสังคมทั้ง 5 ครอบครัวไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญทางด้านดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 2 คน เกี่ยวกับวางแผนการปรับพฤติกรรม และการผลิตเครื่องมือในการปรับพฤติกรรมของเด็ก

8. ผู้วิจัยทำการศึกษา หาข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าเกี่ยวกับเครื่องมือในการปรับพฤติกรรมไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญอีก 1 คน ปรึกษาทางด้านเทคโนโลยี และเทคนิคการผลิตสื่อการสอน จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการลดพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์

พร้อมทั้งส่งตัวเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือหรือเทคนิคการสอนที่ใช้ในการปรับพฤติกรรม ประกอบด้วยสมุดภาพการ์ตูนบอกเล่าเรื่องราวทางสังคม (Social Story Book) เล่นบทบาทสมมติ (Role Play) เล่านิทาน (Storytelling) และคลิปวิดีโอ เป็นต้น

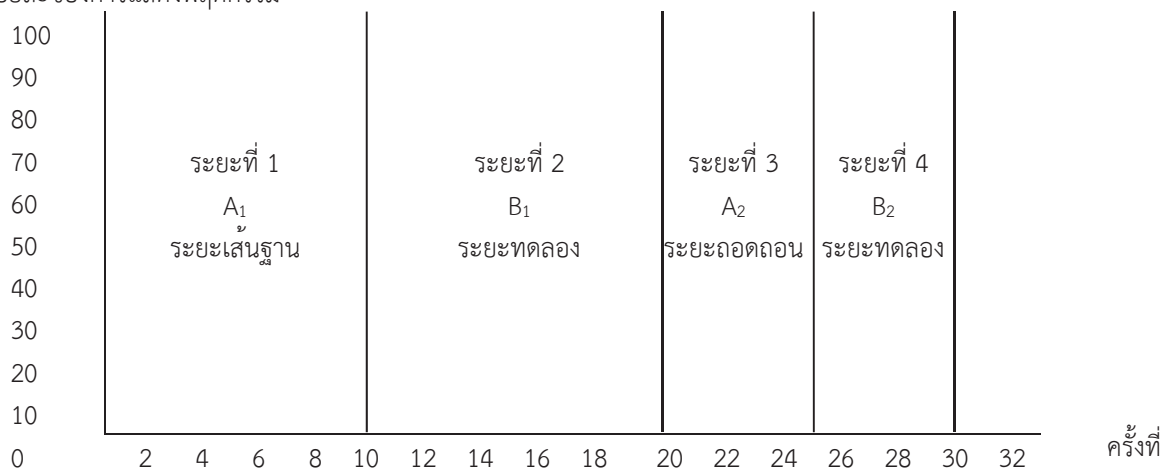
9. ผู้วิจัยนำเครื่องมือทั้งหมด ไปพูดคุยกับครูประจำชั้นและผู้ปกครอง ในแต่ละรายของกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งสาธิตเครื่องมือ รวมทั้งอธิบายวิธีการใช้ วิธีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของเด็ก เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันและใช้ได้ถูกต้อง

6. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

6.1 แบบแผนการทดลอง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบ Single Subject Design รูปแบบ A-B-A-B แบบสลับกัน 4 ระยะ (Heiman, 1995: 322 - 332) [5]; (Shaughessy, Zechmeister & Zechmeister, 2000: 352) [6] ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง รวม 30 ครั้ง เป็นการวิจัยหลายเส้นฐานสำหรับต่างบุคคล (Multiple Baseline Design across Individuals) เริ่มดำเนินการทดลองกับเด็กที่ได้รับการฝึกทีละราย โดยตลอดการทดลอง ผู้วิจัยจะสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของทักษะทางสังคม วิธีบันทึกจะใช้แบบเก็บรวบรวมข้อมูลจาก Partial Interval Recording

รายละเอียดของการแสดงพฤติกรรม

รูปที่ 1 แผนภูมิการปรับพฤติกรรมทางด้านทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ผู้วิจัยศึกษาประสิทธิภาพของชุดเครื่องมือบอกเล่าเรื่องราวทางสังคมที่มีต่อเด็กออทิสติก โดยใช้การวิจัยทางการศึกษาพิเศษแบบแผนการวิจัยเป็น Single Subject Design รูปแบบ A-B-A-B แบบสลับกัน 4 ระยะ ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง รวม 30 ครั้ง ซึ่งแบ่งการทดลองเป็น 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 Baseline (A₁) เป็นระยะที่ไม่มีมีการฝึกตัวอย่างที่ศึกษา ทำการสังเกตเส้นฐานพฤติกรรมเพื่อหาเส้นฐานของทักษะทางสังคมของผู้รับการฝึกของแต่ละคน และบันทึกข้อมูลในช่วงเส้นฐานเป็นจำนวน 10 ครั้ง (2 สัปดาห์)

ระยะที่ 2 Intervention (B₁) เป็นระยะทดลอง เป็นระยะที่สอนทักษะทางสังคมกับผู้รับการฝึกแต่ละคนในเวลาที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยทำการฝึกเด็กออทิสติกด้วยชุดเครื่องมือบอกเล่าเรื่องราว เป็นเวลา 10 วัน วันละ 2 รอบ รอบละประมาณ 10 นาที คือรอบเช้าจะฝึกที่โรงเรียน โดยมีครูประจำชั้น และผู้ปกครองร่วมกันในการใช้ชุดเครื่องมือให้แก่เด็ก เช่น สมุดภาพการ์ตูนบอกเล่าเรื่องราวทางสังคม (Social Story Book) เล่นบทบาทสมมติ (Role Play) เล่านิทาน (Storytelling) และคลิปวิดีโอ อย่างน้อย วันละ 2 ครั้ง ตลอด 10 วัน ในระยะนี้ผู้วิจัยจะทำการฝึกเด็กออทิสติกพร้อมทั้งจะประเมินความก้าวหน้าของเด็ก และความเหมาะสมของกิจกรรมที่ฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของเด็กโดยใช้วิดีโอบันทึกภาพ จำนวน 10 ครั้ง (2 สัปดาห์)

ระยะที่ 3 Baseline (A₂) เป็นระยะถดถอย หยุดการสอนหรือใช้ชุดเครื่องมือบอกเล่าเรื่องราวทางสังคม หยุดทำการฝึกตัวอย่างที่ศึกษา เพื่อทำการสังเกต และบันทึกพฤติกรรม จำนวน 5 ครั้ง (1 สัปดาห์)

ระยะที่ 4 Intervention (B₂) ระยะทดลองด้วยการสอนทักษะทางสังคมอีกครั้ง ผู้วิจัยจะทำการฝึกเด็กออทิสติกอีกครั้งด้วยชุดเครื่องมือบอกเล่าเรื่องราว เป็นเวลา 5 วัน วันละ 2 รอบ รอบละประมาณ 10 นาที คือ รอบเช้าจะฝึกที่โรงเรียน โดยมีครูประจำชั้น และผู้ปกครองร่วมกันในการใช้ชุดเครื่องมือให้แก่เด็ก เช่น สมุดภาพการตูนบอกเล่าเรื่องราวทางสังคม (Social Story Book) เล่นบทบาทสมมติ (Role Play) เล่านิทาน (Storytelling) และคลิปวิดีโอ และเมื่อเด็กกลับบ้านผู้ปกครองจะเป็นผู้อ่านสมุดภาพการตูนบอกเล่าเรื่องราวทางสังคม และ E-book ผู้ปกครองจะต้องสนทนากับเด็กออทิสติกจนเกิดความเข้าใจและเรียนรู้เพื่อลดพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ อย่างน้อย วันละ 2 ครั้ง ตลอด 5 วัน ในระยะนี้ผู้วิจัยจะทำการฝึกเด็กออทิสติกพร้อมทั้งจะประเมินความก้าวหน้าของเด็ก และความเหมาะสมของกิจกรรมที่ฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของเด็กโดยใช้วีดิโอบันทึกภาพจำนวน 5 ครั้ง (1 สัปดาห์)

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทักษะทางสังคมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ด้านการช่วยเหลือเด็กที่บ้าน และด้านการส่งเสริมและพัฒนาการของเด็ก จำนวน 20 ข้อ ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. วิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
3. การวิเคราะห์กราฟแสดงแบบแผนการทดลองแบบ A-B-A-B แบบสลับกัน 4 ระยะ เป็นการบันทึกคะแนนจากแบบความถี่ของพฤติกรรมทางด้านทักษะทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง 5 คน ให้การฝึกทีละคน ในเวลาที่แตกต่างกัน

8. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัญหาพฤติกรรมด้านทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ตารางที่ 1 ผลการสำรวจปัญหาพฤติกรรมด้านทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ลำดับที่	พฤติกรรมทางด้านทักษะทางสังคม
1	ลุกขึ้น เดินไปมา
2	ไม่กล้าแสดงออก ชอบอยู่หนึ่ง ไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรม
3	ไม่กล้าพูด พูดน้อยมาก หรือไม่แสดงอาการโต้ตอบเมื่อมีผู้มาสนทนา
4	ร้องไห้ เอาแต่ใจตัวเอง
5	ไม่รู้จักรอคอย
6	ไม่ชอบแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น
7	หยิบสิ่งของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต
8	หงุดหงิดง่ายเมื่อไม่พอใจ
9	ก้าวร้าว ทำลายสิ่งของเมื่อมีอารมณ์โกรธ
10	โอบกอดผู้อื่น ตีใจผู้อื่น เดินตามผู้อื่นโดยไม่เหมาะสม

จากตารางที่ 1 ผลการสำรวจปัญหาพฤติกรรมข้างต้น ผู้วิจัย ครูประจำชั้น และผู้ปกครองนำมาพิจารณาหาแนวทางในการให้การช่วยเหลือ และหาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยเห็นพ้องต้องกันที่อยากจะปรับพฤติกรรมเด็กทั้ง 5 คน คือ พฤติกรรมหงุดหงิดง่ายเมื่อไม่พอใจ พฤติกรรมก้าวร้าว ทำลายสิ่งของเมื่อมีอารมณ์โกรธ และพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก ชอบอยู่หนึ่ง ไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรม

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

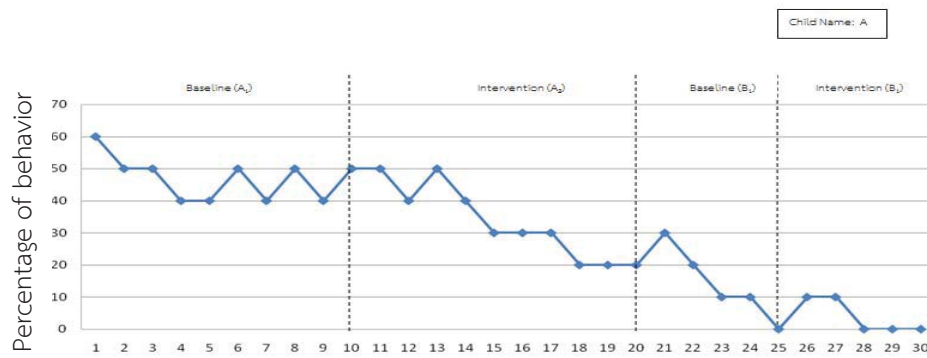
ด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก	3.84	0.6	มาก
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน	3.03	0.8	ปานกลาง
ด้านการช่วยเหลือเด็กที่บ้าน	3.80	0.7	มาก
ด้านการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก	3.46	0.8	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.53	0.7	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมผู้ปกครองมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ปกครองมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ($\bar{X} = 3.84$) และด้านการช่วยเหลือเด็กที่บ้าน ($\bar{X} = 3.80$) รองลงมาผู้ปกครองมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ($\bar{X} = 3.46$) และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ($\bar{X} = 3.03$)

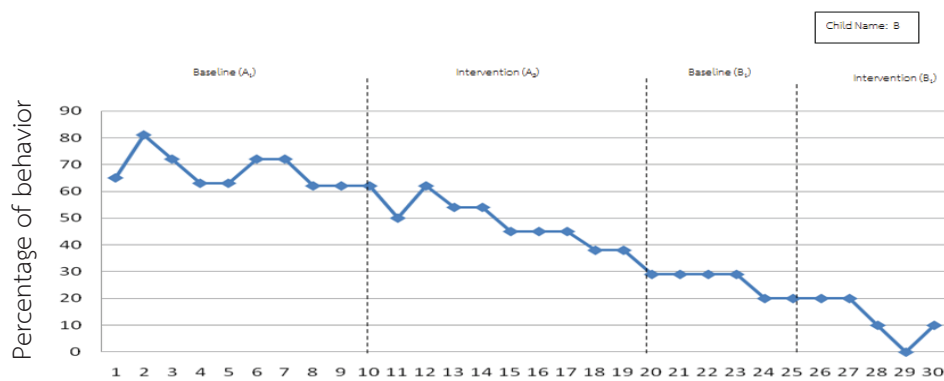
จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองมีความรู้สึกที่ดีต่อการวางแผน และมีส่วนร่วมของโครงการในครั้งนี้ แต่ยังไม่ค่อยเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติตนในการนำไปใช้กับเด็ก อย่างไรก็ตามเมื่อเห็นลูกอยู่ในโรงเรียน ยากให้ลูกมีพฤติกรรมที่ปกติเหมือนเด็กคนอื่น ๆ ทั่วไป จึงคิดว่า ไม่ว่าผลการทดลองจะออกมาเป็นอย่างไร แต่ต้องการทำให้ลูกของตนดีที่สุด ปฏิบัติในช่วงทดลองอย่างสม่ำเสมอ คอยซักถามและติดต่อกับผู้วิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อไขข้อสงสัยต่างๆ ตลอดจนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี นอกจากนี้การมีส่วนร่วมในโครงการ ทำให้ผู้ปกครองหลายท่าน สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อกัน และมีมุมมองในการดูแลและกระตุ้นพัฒนาการของลูกที่แตกต่างกันได้ อีกทั้งเกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียนและครูประจำชั้น

ตอนที่ 3 การลดปัญหาพฤติกรรมทางด้านทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนวัดลาดพร้าว

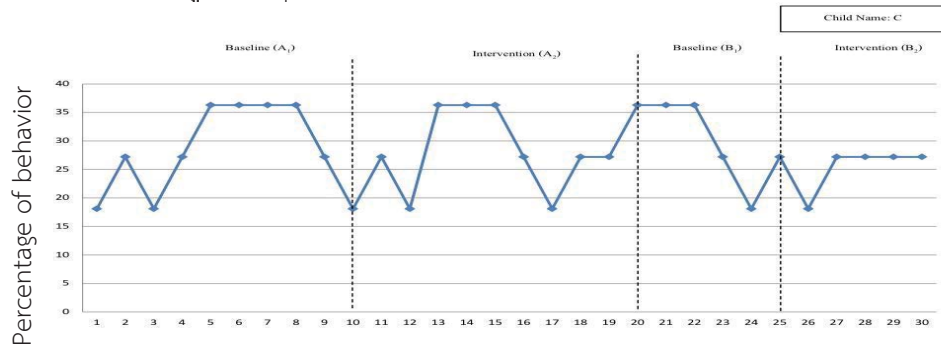
จากการทดลองของผู้วิจัยที่ใช้แบบแผนการวิจัยเป็น Single Subject Design กราฟแสดงรูปแบบ A-B-A-B แบบสลับเป็น 4 ระยะ เป็นการบันทึกคะแนนจากแบบความถี่ของพฤติกรรม ในกลุ่มตัวอย่าง 5 คน พบว่า 4 ใน 5 คน เด็กมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาทักษะทางสังคม (ดังจะเห็นได้จากกราฟที่แสดงของเด็กคนที่ 1, 2, 4 และ 5) เมื่อพิจารณาในเรื่องของปัญหาพฤติกรรม เด็กคนที่ 1 มีพฤติกรรมหงุดหงิดง่ายเมื่อไม่พอใจ เด็กคนที่ 2 มีพฤติกรรมก้าวร้าวทำลายสิ่งของเมื่อมีอารมณ์โกรธ เด็กคนที่ 4 และ 5 มีพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก ชอบอยู่นิ่ง ไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรม พฤติกรรมของเด็กทั้ง 4 คนนี้จัดว่า เป็นพฤติกรรมที่ไม่ถาวร เด็กสามารถปรับตัวได้หรือเข้าใจเมื่อผู้วิจัยได้จำลองสถานการณ์ขึ้น โดยใช้เทคนิคเล่นบทบาทสมมติ เด็กจึงไปกับสถานการณ์ที่มีผู้ปกครองได้มาเข้าร่วม เกิดความไว้วางใจในสภาพแวดล้อมที่ตนเองเป็นอยู่ รวมทั้งการถ่ายทอดตัวละครที่บ่งบอกเรื่องราวของตัวเด็กเองผ่านสมุดภาพการ์ตูนบอกเล่าเรื่องราวทางสังคม (Social Story Book) การเล่านิทาน (Storytelling) และเปิดคลิปวิดีโอให้เด็กได้ชม จากภาพประกอบที่เด็กได้เห็น เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่เด็กจะคิดและคาดหวังเหตุการณ์ที่ต้องเผชิญ เข้าใจตัวละครที่บ่งบอกเรื่องราวของตนเองได้ดียิ่งขึ้น พร้อมทั้งเข้าใจเรื่องราวของตนเอง พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสังคมที่ตนเองเป็นอยู่ นอกจากนี้การใช้น้ำเสียงของครู และผู้ปกครองที่ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกถึงสิ่งที่ตนเองต้องการให้เด็กได้ปรับพฤติกรรม ทำให้เด็กเกิดการรับรู้การถ่ายทอดนั้นได้ เด็กเกิดความเข้าใจและปรับพฤติกรรมนั้นในที่สุด อย่างไรก็ตามเด็กคนที่ 3 มีปัญหาพฤติกรรมคือ ไม่กล้าแสดงออก ชอบอยู่นิ่ง และไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมเหล่านี้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาทักษะทางสังคมของผู้ปกครองของเด็กคนที่ 3 ไม่ได้มีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก จากการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของเด็กคนนี้พบว่า เด็กได้จดทะเบียนประเภทความพิการความผิดปกติทางด้านร่างกาย กระดูกอ่อนเด็กมีลักษณะรูปร่างแคระ ลำตัวเตี้ย ผิวสองสี ผมสั้นรองทรง ศีรษะโต ตาโต นิ้วมือสั้น การเคลื่อนไหวโดยทั่วไปไม่คล่องแคล่วนักเนื่องจากความไม่ได้สัดส่วนทางด้านสรีระร่างกาย สิ่งเหล่านี้ที่ปรากฏกายให้คนทั่วไปได้เห็น ทำให้เด็กมักจะพูดกับผู้ปกครองเสมอว่า คนอื่นนั้นมองตนเองเป็นคนตลก เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และไม่พร้อมที่จะใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น ส่งผลให้เด็กไม่กล้าแสดงออก ชอบอยู่นิ่ง และไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรม ผู้วิจัยมองว่า ปัญหาพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องที่ออกมาจากสภาพจิตใจของเด็ก การใช้เครื่องมือหรือเทคนิคการสอนปรับพฤติกรรมของผู้วิจัยนั้น เป็นเพียงการใช้ทดลองในช่วงเวลาสั้นๆ แต่ปัญหาพฤติกรรมที่เกิดขึ้นมาจากสภาพจิตใจของเด็กนั้น ควรจะต้องมีการเยียวยา ผู้ปกครองควรจะนำเด็กไปพบแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำ เพื่อให้เด็กได้เปิดใจ พร้อมทั้งจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เกิดการรับรู้และเข้าใจ ในสภาพแวดล้อมที่ตนเองเป็นอยู่ และพร้อมที่จะมีชีวิตที่ดีใสมากยิ่งขึ้น

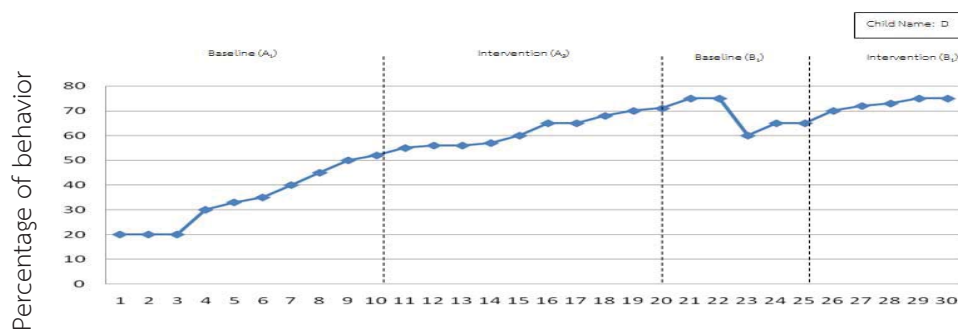
รูปที่ 2 พฤติกรรมหงุดหงิดง่ายเมื่อไม่พอใจ (เด็กคนที่ 1)

รูปที่ 3 พฤติกรรมก้าวร้าว ทำลายสิ่งของเมื่อมีอารมณ์โกรธ (เด็กคนที่ 2)

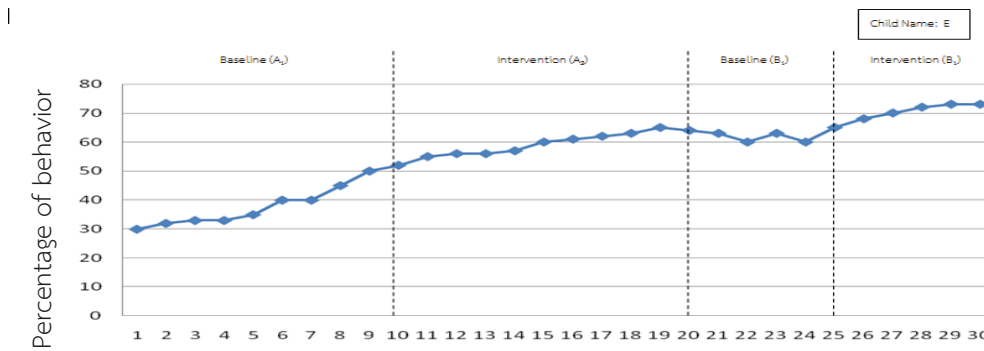

รูปที่ 4 พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ กล้าแสดงออก (เด็กคนที่ 3)

รูปที่ 5 พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ กล้าแสดงออก (เด็กคนที่ 4)

รูปที่ 6 พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ กล้าแสดงออก (เด็กคนที่ 5)

9. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า

1. ปัญหาพฤติกรรมด้านทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ 1) ลูกขึ้น เดินไปมา 2) ไม่กล้าแสดงออก ขอบอยู่หนึ่ง ไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรม 3) ไม่กล้าพูด พูดน้อยมาก หรือไม่แสดงอาการโต้ตอบเมื่อมีผู้มาสนทนา 4) ร้องไห้ เอาแต่ใจตัวเอง 5) ไม่รู้จักรอคอย 6) ไม่ชอบแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น 7) หยิบสิ่งของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต 8) หงุดหงิดง่ายเมื่อไม่พอใจ 9) ก้าวร้าวทำลายสิ่งของเมื่อมีอารมณ์โกรธ และ 10) โอบกอดผู้อื่น ดึงใจผู้อื่น เดินตามผู้อื่นโดยไม่เหมาะสม

2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนวัดลาดพร้าว พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กและด้านการช่วยเหลือเด็กที่บ้านอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กและด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง พบว่า ช่วยลดปัญหาพฤติกรรมทางด้านทักษะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 4 คน แต่เด็กอีก 1 คน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองไม่มีผลต่อการลดปัญหาพฤติกรรมทางด้านทักษะของเด็ก

10.อภิปรายผล

การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า ในภาพรวมผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับเด็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิไลรัตน์ ชันธีเจริญ และคณะ (2559) [7] ศึกษาการพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนสาธิต ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนสาธิตอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเชื่อว่า ปัญหาด้านความบกพร่องทางพัฒนาการทางสังคมหรือปฏิสัมพันธ์ทางสังคมนั้น เป็นปัญหาสำคัญที่เด็กควรได้รับการแก้ไขหรือส่งเสริมเป็นเรื่องแรก ทั้งนี้เพื่อต้องการให้เด็กเกิดการเรียนรู้ถึงความเข้าใจและความต้องการของสังคมที่ตนอยู่ สามารถที่จะปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม ทั้งยังต้องการให้เด็กเกิดการยอมรับในสังคมเพิ่มมากขึ้น สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

กิจกรรมตามรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความเหมาะสมสอดคล้องกับการวิจัยของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) [8] ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของพ่อ แม่ ผู้ปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทย เมื่อผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน ส่งผลให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข อีกทั้งเป็นการพัฒนาทัศนคติทางบวกต่อตัวเด็กเองด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Joyce and other (2002) [9] ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูผู้สอนจะมีอิทธิพลต่อชีวิตเด็กในอนาคต นอกจากนี้ เพ็ญแข ลิ้มศิลา [10] กล่าวว่าผู้ปกครองทุกคนอยากเห็นความก้าวหน้าและพัฒนาการที่ดีขึ้นของเด็ก คือต้องการให้เด็กดีขึ้นและสามารถมีชีวิตเหมือนเด็กคนอื่น ๆ จึงทำให้ผู้ปกครองยินดีให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน รวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนับเป็นปัจจัยที่สำคัญของการส่งเสริมพัฒนาการที่ดี เนื่องจากผู้ปกครอง

จำเป็นต้องมีส่วนในการร่วมทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน หรือหน่วยงานที่เข้ารับการรักษ เพราะโปรแกรมการฝึกกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัติที่ช่วยให้ผู้ปกครองได้ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในขณะที่อยู่บ้านอย่างต่อเนื่อง

11. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การนำรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไปใช้สามารถนำไปปรับกิจกรรมตามความเหมาะสมของโรงเรียน
2. การตระหนักในเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง จะสามารถดำเนินการตามรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาได้สำเร็จ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาทักษะทางด้านต่างๆ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
2. ศึกษาผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษหลังการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
3. ศึกษาและพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมผู้ปกครองให้มีความรู้ ความเข้าใจในการส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาทักษะทางด้านต่างๆ สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และโรงเรียนวัดลาดพร้าวเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- [1] Ministry of Education. 1999. **Explanation for National Education Act B.E. 2542 (1999)**. Bangkok: Karnsatsana Publishing,
- [2] Issaree Khueansuwan. 2009. **Designing the developmental enhancement program based on DIR for an Autistic child**. Master of Nursing Science (Mental Health and Psychiatric Nursing). Chiang Mai University.
- [3] Bureau of Supervision and Development of Education. 2000. **Research in the classroom to Improve learning**. Bangkok: Religion Printing.
- [4] Gray, C., & Garand, J. D. 1993. Social Stories: Improving responses of students with autism with accurate social information. **Focus on Autistic Behavior**, 8, p.1–10.
- [5] Heiman, G. W. 1995. **Research Methods in Psychology**. Boston: Houghton Mifflin.
- [6] Shaughnessy, J.J., Zechmeister, E.B., & Zechmeister, J.S. 2000. **Research Methods in Psychology**. 5th ed. Singapore: McGraw-Hill.
- [7] Khuncharoen, W., Disathaporn, C., Boonthima, R., and Burasirirak, S. 2016. The Development of Guardians' Participation Model in Education Activities of Secondary Demonstration School in Bangkok. **Journal of Industrial Education**, 15(3), p.75-81.
- [8] Office of the National Education Commission. 2001. **Development of a network for family education in Thai society**. Bangkok: Dee Printing.
- [9] Epstein, Joyce L. and other. 1997. **School, Family, Community Partnerships: Your Hand book Action**. Thousand Oaks: Corwin Press.
- [10] Limsila, P. 2007. **A Guide to Autistic Child Care**. Samut Prakan: Yuwaprasart Waithayopatham Hospital.